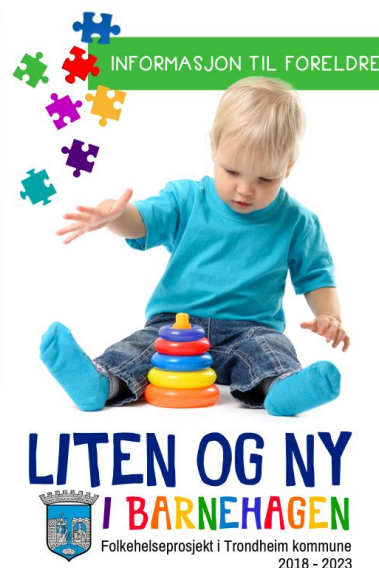

Informasjon til foreldre

Kjære foreldre/foresatte

Barnehagen ditt barn begynner i er med i et prosjekt som har fått navnet Liten og ny i barnehagen. Dette prosjektet, som har fokus på små barns oppstart og tilvenning til barnehagen, er en del av et større program om folkehelse som Trondheim kommune gjennomfører i samarbeid med Trøndelag Fylkeskommune og Regionalt kunnskapssenter for barn og unge (RKBU Midt-Norge).

Hovedmålet for Liten og ny i barnehagen er å finne frem til en felles modell for overgangen hjem-barnehage i Trondheim kommune.

Overgangen fra hjem til barnehage

De første leveårene er svært viktige og små barn har et stort behov for trygghet og gode relasjoner både hjemme og i barnehagen i denne perioden. Det å begynne i barnehagen er en stor overgang for små barn, og de trenger at foreldre og ansatte i barnehagen samarbeider om å gjøre denne overgangen god og trygg.

For mange barn vil ikke de tradisjonelle tre dagene med tilvenning være nok for å bli trygg og finne seg til rette i barnehagen, og flere norske barnehager har derfor innført nye rutiner som innebærer en lengre og mer foreldreaktiv tilvenningsperiode. Det foreligger imidlertid lite forskning på hvordan en god tilvenningsperiode bør være, og her vil prosjektet Liten og ny i barnehagen bidra.

Om prosjektet

Alle barnehagene som deltar i prosjektet denne høsten vil prøve ut en modell med foreldreaktiv tilvenning i fem dager. Modellen baserer seg på erfaringer fra flere barnehager, både i Trondheim og andre kommuner. Barn og foreldre begynner i barnehagen individuelt eller i en liten gruppe.

Foreldreaktiv tilvenning vil si at foreldre er sammen med sitt barn i minimum en uke ved oppstart i barnehagen. I begynnelsen har dere foreldre alt det praktiske ansvaret for eget barn og deltar sammen med barnet i barnehagens rutiner og aktiviteter. Gjennom å være sammen med, observere og snakke med foreldrene i tilvenningsuken vil barnehagepersonalet lettere kunne lære barnet å kjenne, i tillegg til at dere foreldre får anledning til å bli kjent med barnehagens rutiner og miljø.

En ansatt er kontaktperson for familien og har som oppgave raskt å bli godt kjent med barn og foreldre. Hun eller han vil gradvis overta praktiske oppgaver med barnet, med dere i nærheten, slik at overgangen oppleves som trygg for barnet. Dersom barnet starter i gruppe vil to ansatte være sammen med gruppen hele uken. En av de ansatte er da familiens primærkontakt.

Dere og barnet vil også naturlig møte de andre som jobber på avdelingen i løpet av uken, slik at barnet også kjenner til disse.

Hensikten med foreldreaktiv tilvenning er at barna skal bli kjent med ansatte og barnehagen mens dere foreldre er tilstede og kan støtte barnets prosess. Det er dere foreldre som representerer trygghet for barna. Når dere er tilstede vil det være enklere for barnet å utforske og gjøre seg kjent med alt det nye, både nye relasjoner til ansatte og andre barn, og barnehagens omgivelser, leker med mer. I løpet av uken vil dere foreldre bli bedt om gradvis å holde dere mer i bakgrunnen og kontaktpersonen vil ta mer og mer aktiv kontakt med barnet. På den måten legges det opp til en sømløs overgang fra at dere tar hånd om barnet i barnehagen, til at det blir naturlig og trygt for barnet at kontaktpersonen tar stadig mer av dette ansvaret. I denne prosessen er god kommunikasjon mellom dere foreldre og kontaktpersonen svært viktig.

Liten og ny i barnehagen er et femårig prosjekt og skal evalueres hvert år. I år vil dette skje gjennom gruppeintervju med et utvalg ansatte og foreldre ca. 3 uker etter oppstart i barnehagen. Evalueringen vil føre til forbedring av praksis, som så prøves ut og evalueres i nye barnehager neste år. På den måten vil alle som deltar i prosjektet bidra i utviklingen av en god modell for tilvenning i Trondheim kommune.

Bli litt kjent før oppstart

I prosjektet var det opprinnelig planlagt å invitere foreldre og barn på korte besøk før tilvenningsperioden. Ved å besøke barnehagen på forhånd ville barnet og dere foreldre startet prosessen med å bli kjent med ansatte, rom, stellerom, lukter og lyder før selve oppstarten.

På grunn av den pågående korona pandemien blir det ikke mulig å gjennomføre besøk i barnehagen. I stedet vil dere få tilsendt lenke med en digital presentasjon av barnehagens lokaler og de ansatte. Pedagogisk leder vil også ha en samtale med dere foreldre før barnet starter i barnehagen. Barnehagen vil sende dere en sang som vil brukes i tilvenningstiden, og som dere kan synge for barnet i tiden før oppstart i barnehagen. Sangen vil da bli et kjent element for barnet når det starter i barnehagen.

Etter barnehagens stengt tid er det fint å benytte seg av barnehagens utelekeplass slik at barnet blir litt kjent med området og lekeapparatene.

Kontaktperson

Den første dagen når dere kommer i barnehagen, vil dere bli møtt av den ansatte som skal være sammen med dere i tilvenningsperioden. Denne personen vil være kontaktperson for dere, og vil derfor være den som gir mest informasjon og tar et særlig ansvar for å bli kjent med barnet i ulike rutinesituasjoner.

Dersom barnet starter i gruppe, vil to ansatte være sammen med gruppen og gjøre seg kjent med barn og foreldre. En av de to ansatte er familiens primærkontakt.

Tilpasses det enkelte barn

Selv om dette prosjektet følger en plan for hvordan tilvenningen skal gjennomføres, er det viktig at dere vet at metoden tilpasses behovene til det enkelte barn. For eksempel vil barnets soverutiner bli ivarettatt, det er barnet som styrer når det skal sove. Dersom barnet blir syk og er borte fra barnehagen, vil det kunne bli behov for lengre tilvenning. Alle barn skal ha minimum fem dagers tilvenning, men noen barn trenger flere dager. Snakk med de ansatte om hva deres barn trenger og hvordan det har det gjennom tilvenningsperioden, slik at prosessen kan tilpasses barnet.

Oppholdstid den første uken

Barnet bør få god tid til å bli kjent med barnehagen sammen med dere foreldre, slik at barnehagen oppleves som kjent når dere ikke lenger er der. Første dag kan være en kort dag f.eks. 3 timer, da det blir mange inntrykk å fordøye for barnet denne dagen. Etterhvert bør dagene gradvis utvides slik at barnet får være mest mulig i barnehagen sammen med dere foreldre og oppleve ulike deler av dagsrytmen. Dersom barnet ikke sovner i barnehagen, bør barnet ha kortere dag.

Dere får en oppmøtetid av barnehagen for første dag.

Snakk med personalet

Det er dere foreldre som kjenner barnet og dere har en svært viktig oppgave med å fortelle om barnets behov og rutiner til de ansatte, slik at de kan forstå barnet og barnets behov. Det er også viktig å si fra til de ansatte dersom dere kjenner på utrygghet eller gruer dere til at barnet skal begynne i barnehagen. Dette er noe mange foreldre kan føle på i forbindelse med barnehagestart. De ansatte kan være til god hjelp for å trygge dere i denne situasjonen, blant annet ved å gi god informasjon om hvordan de jobber. Dere kan sammen finne måter som gjør barnehagestarten bedre for barnet hvis det blir behov for det.

I tilvenningsuken vil dere ved dagens slutt ta en kort oppsummering sammen med kontaktpersonen om dagens erfaringer med tanke på opplevelse av barnets trygghet i barnehagen, oppmøtetid og planer for neste dag.

Plan for fem dager med foreldreaktiv tilvenning

Når barnet får god tid til å bli kjent i barnehagen og etablere relasjoner til de ansatte sammen med foreldrene, vil det være mindre krevende for barnet å være alene i barnehagen når den dagen kommer.

Dag 1 og 2

Barnet kommer til barnehagen sammen med en av dere foreldre (det er ikke plass til begge foreldre). Dere blir tatt imot av kontaktpersonen som har særlig ansvar for familien. Har barnehagen tilvenning i gruppe, vil 3-4 barn ha oppstart i barnehagen samtidig.

Foreldrenes oppgave

- Være tilstede sammen med barnet hele tiden og ha hovedansvaret for barnet i lek, måltid, stell og hvile
- Vise og fortelle om barnets vaner og uttrykk for ønsker og behov til kontaktpersonen
- Delta i barnehagens praktiske gjøremål
- Dersom barnet starter i gruppe, bli kjent med andre foreldre og barn

Kontaktpersonens oppgave

- Bli kjent med barn og foreldre ved å være sammen med dere i lek og praktiske gjøremål som måltid, stell og hvile
- Observere barnets måte å kommunisere sine ønsker og behov, og bli kjent med barnets vaner
- Følge barnets initiativ til utforskning og gjøre seg interessant for barnet i lek og aktivitet. Målet er at barnet selv skal velge å ta kontakt med kontaktpersonen
- Fortelle dere foreldre om barnehagens rutiner
- Svare på spørsmål som dere foreldre har

Dag 3

Barn og foreldre blir tatt imot av familiens kontaktperson. Ved tilvenning i gruppe er foreldre og barn sammen med sine to ansatte hele oppholdstiden.

Foreldrenes oppgave

- Være til stede for barnet i lek, måltid, stell og hvile, men være innstilt på å være noe mer tilbaketrukket overfor barnet enn dag 1 og 2
- Du kan nå overlate noe av ansvaret for måltid, bleieskift med mer til kontaktperson dersom barnet viser at det er greit, men du bør være i nærheten for å kunne støtte barnet ved behov
- De fleste barn vil nå i større grad utforske omgivelsene og da er det viktig at du er i ro slik at barnet ser deg og kan komme bort til deg når de har behov for "lading"
- Barnet bør få bevege seg til og fra deg slik det selv ønsker denne dagen

Kontaktpersonens oppgave

- Være aktivt tilstede sammen med barnet i alle former for lek og aktivitet
- Dersom det er greit for barnet, overtar kontaktperson aktiviteter i stell, måltid og legging med deg som forelder i nærheten
  - Du og kontaktpersonen avtaler på forhånd hvordan denne overgangen best kan skje

Dag 4

Kontaktpersonen tar imot familien. Ved tilvenning i gruppe er foreldre og barn sammen med sine to ansatte hele oppholdstiden.

Foreldrenes oppgave

- Dersom det ser ut til at barnet er i ferd med å finne seg til rette, kan du holde deg mer tydelig i bakgrunnen og overlate mer av ansvaret for barnet til kontaktpersonen denne dagen.
- Du bør være på avdelingen, men kan for eksempel holde på med en annen aktivitet i samme rom mens ansatte og barn er sammen. Da vil barnet kunne gjøre seg bedre kjent med de ansatte, samtidig som du er der ved behov.
- Barnet kan også være sammen med kontaktpersonen uten deg en kort stund etter avtale, dersom det oppleves trygt for barnet. Du bør være tilstede i barnehagen.

Kontaktpersonens oppgave

- Kontaktpersonen er mer tydelig aktiv i kontakten med barnet fra morgenen av denne dagen og følger barnet tett i lek og utforskning mens du som forelder holder deg i bakgrunnen
- Kontaktpersonen tar nå i enda større grad over den praktiske omsorgen for barnet i stell, måltid og legging etter en vurdering sammen med deg.
- Dersom barnet signaliserer at det er greit, kan barnet være sammen med kontaktperson uten foreldre en kort stund. Dette avtales med den enkelte forelder.

Dag 5

Kontaktpersonen tar imot familien. Ved tilvenning i gruppe er foreldre og barn sammen med sine to ansatte hele oppholdstiden.

Foreldrenes oppgave

- Du er sammen med barnet fra morgenen, men holder deg bevisst i bakgrunnen slik at barnet oppmuntres til mest mulig kontakt med kontaktpersonen (eller andre ansatte).
- Dersom det er greit for barnet, overlates alle rutiner med barnet til kontaktpersonen denne dagen, også når du er tilstede
- Dersom det gikk greit for barnet at du var borte fra avdelingen en kort stund på dag 4, kan du være borte en lengre periode denne dagen, for eksempel en time.
- Dere foreldre kan være i et rom i barnehagen eller ta en tur ut av barnehagen, men dere må være tilgjengelig på kort varsel.

Kotaktpersonens oppgave

- Kontaktpersonen følger barnet aktivt i lek og utforskning og i de daglige rutinene som stell, måltid og legging dersom det er greit for barnet
- Også andre ansatte har kontakt med barnet, for eksempel under måltid og lek
- Ser det ut som at barnet har funnet seg til rette, kan kontaktpersonen være en lengre periode sammen med barnet uten forelder, for eksempel en time.

Etter fem dagers tilvenning

Barnehagen opprettholder samme rutiner som barnet erfarte sammen med sine foreldre under foreldreaktiv tilvenning.

Barn blir slitne etter en barnehagedag, og har behov for å være sammen med dere foreldre. Så godt det lar seg gjøre bør dere i familien planlegge rolige ettermiddager sammen med barnet.

Dersom det er mulig, bør barnet ha kortere dager de første ukene uten foreldre i barnehagen.

Les mer på: www.litenogny.com Passord:barnehagestart

Spørsmål om prosjektet kan rettes til prosjektkoordinator i Trondheim kommune

Margrethe Midtsand Tlf: 974 20 270 E-post: margrethe.midtsand@ou.trondheim.kommune.no

Film om oppstart i barnehage: <https://youtu.be/vBvoHKEYg84>